

Vliegertje 67

MARIJE LANGELAAR

gastheer Jooris Van Hulle

zondag 14 november 2021 om 10.30 u.

Oranjerie Broeltuin,
Broelkaai 6, 8500 Kortrijk

KORTRIJK

REDACTIE

Piet Devos & Gie Devos
info@pietdevos.be | giedeivos@skynet.be

reacties en suggesties zijn welkom

HET PENHUIS

is een organisatie van openbare bibliotheek Kortrijk en stad Kortrijk
met ondersteuning van Literatuur Vlaanderen

reacties en suggesties zijn welkom

 LITERATUUR
VLAANDEREN

Het Penhuis

programma 2021-2021

MIEK ZWAMBORN

zondag 3 oktober 2021

gastvrouw Lieselot De Taeye | oranjerie Broeltuin

MARIJE LANGELAAR

zondag 14 november 2021

gastheer Jooris Van Hulle | oranjerie Broeltuin

YONI VAN DEN EEDE

uitgesteld naar 22 oktober 2022

gastheer Philippe Lepers | oranjerie Broeltuin

LENNY PEETERS & MUSTAFA KÖR

zondag 6 februari 2022

gastheer Piet Devos | oranjerie Broeltuin

MAXIM FEBRUARI

zondag 20 maart 2022

gastheer Rik Van Puymbroeck | Boekenhuis Theoria

WILLEM JAN OTTEN

zondag 24 april 2022

gastvrouw Virginie Platteau | oranjerie Broeltuin

prijs en inschrijvingen

vvk € 7 (incl. reserveringskosten), add € 8, jongeren -26 jaar € 5
reserveren via Ticketservice Kortrijk, 056 23 98 55
beperkte plaatsen, drankje telkens inbegrepen

meer info

www.kortrijk.be/bibliotheek/hetpenhuis

www.facebook.com/hetpenhuis

www.twitter.com/hetpenhuis

HET PENHUIS

Het Penhuis is aan zijn negentiende seizoen toe.
We gingen van start in het najaar van 2003.

Het Penhuis wil de ontwikkelingen in de actuele literatuur en filosofie op de voet volgen. De volle aandacht voor artistieke kwaliteit is het uitgangspunt. We willen geen organisatie zijn die zich richt op literatuur- en filosofiekenners. Tegelijk willen we een lage drempel inbouwen en een ruime variatie brengen in het aanbod.

Het Penhuis is een niet-geïstitutionaliseerde vereniging maar nauw verbonden met openbare bibliotheek Kortrijk en stad Kortrijk.
De werking wordt hoofdzakelijk gedragen door vrijwilligers.

Het Penhuis programmeert vijf of zes activiteiten per seizoen op zondagvoormiddag. Er wordt daarbij telkens een dichter, een filosoof of een prozaïst uitgenodigd, die door een gastheer of -vrouw wordt geïnterviewd. Ook het publiek wordt nauw betrokken.
Vragen stellen aan de uitgenodigde auteur is altijd mogelijk.

Iedereen is welkom.

Oranjerie Broeltoin, Kortrijk

MARIJE LANGELAAR

BIOGRAFIE

Marije Langelaar (°1978) is dichtster en beeldend kunstenaar. Ze is een van de meest gelauwerde en kritisch geapprecieerde dichtsters van de laatste jaren. Ze studeerde aan de Hogeschool voor Kunsten in Arnhem en aan de Nottingham Trent University voor Hedendaagse Kunsten. *De rivier als vlakte* (2003) was een van de grote verrassingen. De sterke opvolger *De schuur in* (2009) werd genomineerd voor zowel de Jo Peterspoëzieprijs als de J.C. Bloemprijs en werd bekroond met de Hugues C. Pernathprijs. *Vonkt* (2017) wint de Jan Campert prijs 2017, de Awater Poëzieprijs en is genomineerd voor de VSB Poëzieprijs 2018. Haar romandebuut *In het jaar van de rode os* verscheen dit jaar. Een ware belevenis voor de avontuurlijke lezer. Door haar vindingrijke en gevarieerde beeldspraak wordt het werk van Marije Langelaar hoog geprezen.

www.marijelangelaar.nl

BIBLIOGRAFIE

bron: www.marijelangelaar.nl/links

poëzie

- Interactief gelukkig, Uitgeverij Roma Publications, 2000
- New Anniversaries, Uitgeverij Roma Publications, 2001
- De Rode hamer club, Uitgeverij Roma Publications, 2005
- De rivier als vlakte, Uitgeverij De Arbeiderspers, 2003
- De schuur in, Uitgeverij De Arbeiderspers, 2009
- Vonkt, Uitgeverij De Arbeiderspers, 2017

romans

- In het jaar van de rode os, Uitgeverij De Arbeiderspers, 2020

ONDERSCHEIDINGEN

2009 - 'De schuur in' werd genomineerd voor de Jo Peters Poëzieprijs

2009 - 'De schuur in' werd genomineerd voor de J. C. Bloemprijs

2009 - 'De schuur in' werd bekroond met de Hugues C. Pernathprijs

2017 - met 'Vonkt' wint ze De Awater Poëzieprijs

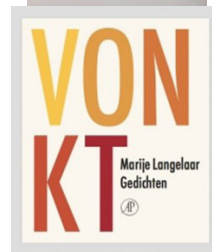
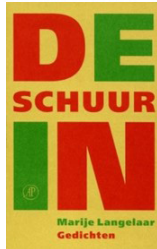
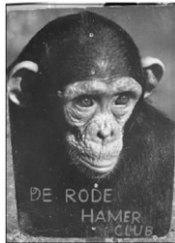
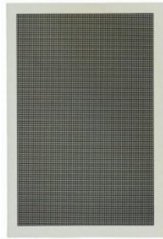
2017 - met 'Vonkt' schreef ze de beste Nederlandse bundel van het afgelopen jaar volgens beroepslezers (poëziecritici, -docenten en – bloemlezers).

2017 - met 'Vonkt' wint ze de Jan Campertprijs

2018 - Vonkt' werd genomineerd voor de Herman de Coninckprijs

bron <https://www.marijelangelaar.nl/biografie> © Charlotte Koster

Raadpleeg zeker de online catalogus van de Kortrijkse (buurt)bibliotheek om nog ander werk over en door Marije Langelaar te ontdekken.

<http://kortrijk.bibliotheek.be>

DE KEUZE VAN ... GIE

Marije Langelaar is een bijzondere dichter. Toen ik voor het eerst de bundel 'De rivier als vlakke' uit 2003 in handen kreeg wist ik het met zekerheid.

Het ging hier niet om gebruikelijke sentimentele pasvormen die we gewoon waren van veel jonge dichters.

Langelaar greep je meteen bij de keel door haar onverschrokken manier van schrijven.

Ook haar uitbundigheid... En niet in het minst in haar taalgebruik.

Ze liet ons zes jaar wachten op een volgende bundel. Daar ging het niet om gedichten waarbij de lezer zich makkelijk kan koesteren in voor de hand liggende gevoelens of een vertrouwde werkelijkheid.

Het is poëzie dat een wonderlijk landschap oproept waarin het er nogal heftig aan toegaat:

alles kan transformeren, veranderen, omgevormd worden. Haar gedichten zijn en blijven levendige organismen. Met een vindingrijk beeldenarsenaal...

Beelden krijgen betekenis maar kunnen ook veranderen van betekenis. De lezer ervaart het zo. Het is alsof de voorwerpen of dingen bezielde zijn of worden. Haar werk doet me denken aan de schilderijen van het Engelse schildersgenie William Turner. De krachten van de aarde zijn er, de onbekende gebieden lonken, de fysieke eigenschappen zijn aanwezig, maar evenzeer de symboliek (opkomend, verschoolen, verwarmend, bedreigend... in een bitterkoude winter of zwoele zomer.)

Door de overrompelende ritmiek van de tekst en de inhoud. En de verwondering. De vervoering van het milde leven.

De verrukking die ze laten ontstaan met taal en beeld.

Zonder de spanning en nauwgezetheid in de gedichten te verliezen...

Er is een sterke gevoeligheid aanwezig. Haar uitbundige stijl getuigt van een nauwkeurige observatie van haar directe omgeving.

Ze kijkt om zich heen als een beeldhouwer.

De beelden behouden een zekere luchtigheid door de onbevangenheid waarmee ze aangewend worden...

De woorden en zinnen blijven aanraakbaar, origineel en ontwikkelen een dynamische zeggingskracht.

Sprankelend als stromend water. Onstuimig.

Avontuurlijk schrijft ze over lichamelijkheid, liefde, vrouwelijkheid, moederschap, scheiden en sleur. Ze ontleedt haar dromen. Daardoor komt de moderne dichter tot een verwantschap met de primitieve ziener. Die wat gaat komen aanvoelt, die reageert als een seismograaf op het gebeuren...

'Haar gedichten hebben een scherpe, veelvormige, soms kartelige en stekelige maar altijd zeer complexe, persoonlijke lyriek. Niet de lyriek van het sentimentele hart, maar de fysieke lyriek, een sensuele en soms bijna mythische lyriek, intens verbonden met de natuur, ook de lyriek van de drift en de drang, de impulsen, met intuïtie, het zintuiglijke, het felle, het energieke, het onstuimige...' werd er door anderen over haar gedichten geschreven.

Voor haar zelf is een gedicht een fascinerende, toegespeelde beweging, een voorzet, een energie of massa die nog niet afgebakend is, die nog wacht op zijn vorm...

'Het duidt op een beweging in mijn eigen innerlijke landschap, zegt ze in een interview, 'die genoemd wilt worden'.

Door dit te kunnen vangen in taal, als dichter, wordt die specifieke onnoembare beweging manifest.

Marije Langelaar heeft als dichter nog heel wat in petto!

sepiapotlood op bewerkt tekenpapier © Gie Devos

HET BINNEN ALS LANDSCHAP

interview door Saskia Stehouwer

bron: Awater, najaar 2015, www.marijelangelaar.nl/pers

Nu ik je poëzie chronologisch heb gelezen heb ik het gevoel getuige te zijn geweest van een soort scheikundig proces: van een gasvorm naar gecondenseerde waterdruppels, die uiteindelijk samen een stroom zijn gaan vormen. Een verdichting van de bladzijde met steeds meer woorden en zinnen. De laatste stap, van vloeibare toestand naar vaste stof, zal misschien niet plaatsvinden omdat jouw poëzie daar veel te open en levendig voor is. Wat vind je van die vergelijking?

Wat een prachtige vergelijking!

Maar is dat niet wat we allemaal doen en gedaan hebben?

Het afdalen van droom, wens, potentie (gas, lichtflits) naar vorm. Iets wat spartelend en levend op aarde komt. Ik doe niet anders. De ontwikkeling in mijn gedichten is blijkbaar een getuigenis van deze afdaling.

Ook de overgang naar vaste stof zal plaatsvinden. Maar dan om te constateren dat alles, in die vaste stof, als je wat beter oplet en er een grote microscoop opzet, als een gek vibreert, danst, zingt, als een groot atomisch orgasme. Wat een weelde. Maar niet als een theorie; ik heb niets met theorieën, ik wil dat voelen en ervaren. Dan pas wordt het een levende realiteit.

In je poëzie zie ik een duidelijk begaan zijn met de mensheid en de natuur, een soort holistische levenshouding, maar net als ik ben jij geen dichter die heel openlijk opinies uit of namen noemt. Zie jij jezelf als een geëngageerde dichter en zo ja, hoe breng je dat engagement in je gedichten tot uitdrukking?

Het meest geëngageerde wat ik kan doen, is mijzelf zo veel mogelijk innemen, ontdekken, verkennen en daarbij verantwoordelijkheid nemen voor alles wat ik ben, doe, zeg en gedaan heb.

Het begint dus met de stap naar binnen.

Het binnen is een landschap, een filmvertoning, een wrede worsteling, gedochten en engelen die hun plaats innemen, vechten en spelen. Het binnen is het meest seksuele, bloeddorstige podium dat je ooit hebt gezien, en dan weer kalm en serene, glimmende steden in trance met torens en mijnen. Katten en honden. Waar je ontgoocheld raakt, gespleten wordt, verminkt en dan weer in je mooiste flodderige jurkje wuivend in een veld, de liefde bedrijft op een wolk. Trompetten die schallen, honing die de berg afstroomt, het gras dat ogen krijgt, het bos dat ogen krijgt, de rivier die ogen krijgt.

Daarom dicht ik. Van dat wonder vervuld zijn, dronken van hartstocht, van de warme slag in je lijf, elke seconde word ik weer nieuw geboren, het slaat mij het leven in en ik zeg elke keer weer JA.

Hoe beïnvloedt wat er vanbinnen gebeurt dan jouw positie in de buitenwereld?

In mijn beleving is het zo dat binnen- en buitenwereld effect op elkaar hebben. Wanneer je de volle verantwoording neemt voor jezelf en wie je bent, heeft dit automatisch effect op hoe je leeft. Je kunt niet meer werkeloos toezien hoe dingen niet kloppen.

Ik ben een bouwer. Als ik jurist was geweest, had ik het rechtssysteem graag omgevormd omdat ik tijdens een lange vechtscheiding aan den lijve heb ondervonden hoe corrupt en gemakkelijk te manipuleren het is. Maar ik ben geen jurist, ik ben vooral een moeder van twee jongens, een van 8 jaar en een van 10 maanden, en dus werk ik aan de fundamenten die daarvoor belangrijk zijn.

In 2011 heb ik een ervaringsgerichte basisschool opgericht, in België waar ik ook woon, inclusief kippen en 40 leerlingen. Momenteel werk ik aan het opzetten van een ecodorp, een zelfgebouwde leefgemeenschap waarin saamhorigheid, ecologie en spiritualiteit centraal staan.

Ik geloof in de zachte waarden, niet noodzakelijk in de waarden opgelegd door deze maatschappij. Ik denk en beweeg me vaak buiten de geijkte paden, niet omdat dit moet maar omdat ik graag mijn eigen kaders schrijf. Schrijf je eigen leven. Wees je eigen onuitputtelijke bron, wees het beste wat je ooit is overkomen.

Schrijven om het schrijven, het opgaan in woordspelletjes en literaire vernuftigheden, vind ik niet interessant. Ik kan alleen schrijven wanneer er iets overloopt. Wanneer ik in brand sta. Wanneer er iets gegist is wat woorden moet krijgen. Uiteindelijk gaat het allemaal over het in vorm komen van mijzelf. Dat proces staat voorop; de woorden en gedichten zijn de transcripties daarvan, sterk metaforisch. En waar kom je uiteindelijk uit? Dat is de vraag.

Die stoel, dat landschap, de vogels, de vonk, de schuur, de schedel. Ik ben dat alles.

Je kunt me holistisch noemen, een pantheïst, een geitenwollen sok, hippie, of welke naam je er ook maar aan wilt geven. Dat maakt me niets uit.

Word je wel eens verrast door je eigen gedichten?

Een van de meest frappante dingen is dat mijn gedichten vaak een voorbode zijn gebleken van iets wat ik later mee zou maken. 'Vrij' is daar een voorbeeld van en 'Vonk' ook. En zo heb ik in De schuur in het duister in het woord moeten verkennen om er later ten volle in terecht te komen, maar dan ook kopje onder te gaan, slechts aan een nylondraad nog hangend.

Voor mij was dit een zeer nuttige ervaring omdat ik het zwart niet kende. Tot drie jaar geleden had ik nog geen enkel conflict meegemaakt, maar niemand kan om het zwart heen; we leven in een duale wereld en juist die dualiteit lanceert je naar groei.

Bestaat die verbinding tussen poëzie en groeiproces allang?

Ik herinner me goed dat ik op de middelbare school een gedicht moest voordragen. Ik koos 'vers 6' van Paul van Ostaïjen. Vooral de regels

*Ik wil bloot zijn en
beginnen*

vond ik zeer indrukwekkend en alhoewel ik toen niet precies kon verwoorden hoe en waarom, herkenbaar. Het gaat over het verlangen alles te willen uitkleden, alle kleren af te leggen. Ik ben zeer goed in het ontkleden van mijzelf en anderen.

Op de middelbare school was daar godzijdank Lucebert. Ik kende vele fragmenten uit mijn hoofd, zijn zang beviel me mateloos en dat was het moment dat ik voorgoed viel voor de poëzie.

Je was eerst beeldend kunstenaar. Vanwaar de overstap naar het schrijven?

Ik heb veel tentoonstellingen gehad, in Nederland, België, Berlijn, Mexico, maar werd zo moe van het sjouwen met hout, het gedoe rond de opslag van al die werken, steeds naar de Praxis, de Hubo. Al die spullen willen altijd wel iets, verplaatst worden, geschilderd, gezaagd, doodvermoeiend. Dingen kunnen zo dwingend zijn. En loodzwaar, allemachtig. Vooral omdat ik iemand ben die graag weinig heeft en vrij is. Schrijven past me dus veel beter. Ik maak geen kunst meer, enkel verhalen en tekeningen voor mijn zoons, huizen van speculaas, wereldsteden van karton.

Ik heb een schrijfcyclus van ongeveer zes jaar, wat vrij lang is, deels omdat ik steeds zulke grote projecten heb lopen. Een fabriek kopen en verbouwen, reizen en tentoonstellingen, kind krijgen, school opzetten, scheiden, weer een kind en nu een ecodorp. Maar de nieuwste bundel is vrijwel af! Alleen moet ik mijn uitgever nog inlichten...

Ik herken me heel erg in de verwondering die uit je poëzie spreekt. De aandacht voor dingen die alledaags gevonden worden, die meestal over het hoofd worden gezien. Draag je die verwondering altijd bij je of moet je die opzoeken? Hoe kijk jij naar de wereld om je heen?

Ik kan zeer ontroerd raken door kunst, vooral als ik inzoom op de details, hoe dik of dun de verf op het doek zit, een vorm, een geweldige kleur maar ik kan ook geraakt worden door schijnbaar onbenullige dingen zoals hoe een stoeptegels in de straat ligt. Alsof je ineens de dingen naakt kunt zien en daarmee het wonder dat zich overal in voltrekt.

Ik kan altijd terugkeren naar zachtheid, naar een soort oergevoel van diepe verwondering en kroning van alles wat er om ons heen is en ons doorstroomt, terwijl ik tegelijkertijd contact blijf houden met de illusie waar we allemaal zo in op kunnen gaan. Dat is de basis.

Wanneer ik dat voel, huil ik.

Huil ik en juich ik.

In de natuur zijn helpt mij om te schrijven, om die verbinding te voelen die je hierboven omschrijft. Ik heb het gevoel dat natuur voor jou en jouw werk ook heel belangrijk is. Hoe integreer jij natuur in je werk en je leven?

Ik heb een enorme dorst naar natuur. Ik zou graag mijn eigen huis bouwen, op de aarde, in de aarde, met takken doorvlochten. Ik wil terug naar simpel en oer, niet Spartaans maar juist vervuld van schoonheid en warmte. Vandaar dat ik een ecodorp op wil zetten. Over de hele wereld schieten dit soort initiatieven schieten momenteel als paddenstoelen uit de grond. Dat is niet vreemd, want we zijn als maatschappij te ver afgedreven van waar het om draait. We zijn eveneens vergeten dat we ook alles kunnen herbezien en opnieuw beginnen.

Ik woon momenteel inderdaad in Arnhem, maar ook in Amougies, een gehucht in Wallonië dicht bij het Kluisbos. Een prachtig bos vol hellingen waar de taalgrens doorheen vult. Ik leef momenteel een ietwat nomadisch leven. Je zou kunnen zeggen dat ik, anno nu, helemaal ben uitgekled, maar ik kan me geen betere positie indenken.

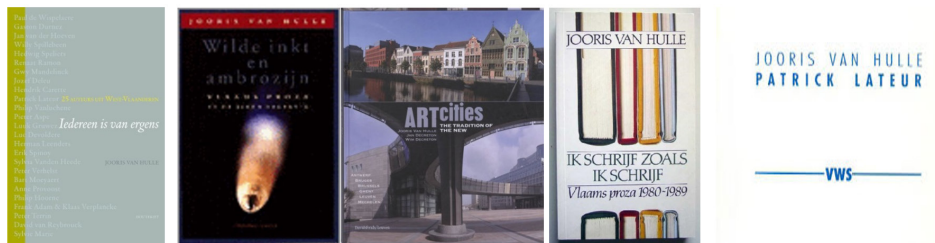
GASTHEER JOORIS VAN HULLE

BIOGRAFIE

Jooris Van Hulle (°1948) studeerde klassieke filologie aan de KUL. Hij was leraar Nederlands en esthetica en was jarenlang recensent voor de Standaard der Letteren. Tegenwoordig schrijft hij voor o.m. Poëziekrant, Mappalibri en Kunsttijdschrift Vlaanderen. Hij publiceerde kritisch proza *Ik schrijf zoals ik schrijf* (1990) en *Wilde inkt en ambrozijn* (1997), bloemlezingen *De praalstoet van de taal* (2004), *Iedereen is van ergens* (2011) en monografieën. Hij vertaalde uit het Afrikaans werk van o.a. Riana Scheepers en Christine Barkhuizen Le Roux.

uit het fotoarchief van Jooris Van Hulle

een keuze uit zijn werk...

VOLGENDE KEER IN HET PENHUIS

ZONDAG 6 FEBRUARI 2022

LENNY PEETERS & MUSTAFA KÖR

Lenny Peeters is een talentvolle schrijfster van korte verhalen. In 2008 won ze met *Familiegevoel* de Flits Fictie-wedstrijd van Club Propaganda en in 2010 met *Nanoseconde* de verhalenwedstrijd van Uitgeverij Contact. *Dochter* is haar debuutroman. In dat doorknede boek wordt een beeld opgehangen van een rauwe en donkere fantasiewereld waarin seksueel geweld de overhand heeft. Ze schrijft suggestief in een bijzonder effectieve en kale stijl. Het boek ontwricht en ontroerd. Ze won ermee de Bronzen Uil 2018.

Mustafa Kör was stadsdichter van Genk in 2008. Hij is geboren in Anatolië en groeide op in het Limburgse Opgrimbie. In 2007 publiceerde hij de roman *De lammeren*. Het is een sprookjesachtige, lyrisch geschreven roman over de voor ons onbekende wereld van Anatolië en haar liefdessagen. Tegelijkertijd is het een verhaal waar de groei naar volwassenheid cruciaal is, over het zoeken naar identiteit en een plek waar je thuishoort, laverend tussen de Maaslandse velden en Anatolische steppes. Zijn debuutbundel *Ben jij liefde* verscheen in 2016 en werd jubelend gerecenseerd. Tevens werd hij genomineerd voor de eerste Poëzieprijs Aan Zee 2017.

Piet Devos is de gastheer.

© Johan Jacobs

© Eric Sefton

**Het Penhuis
met Marije Langelaar**

sepiapotlood op bewerkt tekenpapier © Gie Devos